

FINESTRA D'OPORTUNITAT

Defraudar sense delinquir

per Lúdia Ramos

El frau fiscal a **Espanya** se situa entre 50.000 i 111.000 milions d'euros a l'any. Les dades varien substancialment depenent de les mesures emprades, però tant és perquè estem parlant de dades conegudes gràcies al fet que sabem que existeix una xifra negra estimada de frau fiscal a Espanya del 80%. Amb això, estem dient que només el 20% de casos arriben a coneixement de les autoritats públiques en el nostre país. D'aquí que les dades que proveeix el **Ministeri d'Hisenda** siguin la "repera patatera", segons **Santiago Menéndez (Director de l'Agència Tributària)**. Per fer-nos una idea de la magnitud i l'amplitud que comprenen les dades, gairebé estructurals d'Espanya, el pressupost destinat a educació per aquest 2015 és de 46.700 milions d'euros. I, per si cal res de més gràfic que això, sabem que entre un 5% i un 11% del PIB anual espanyol correspon a frau fiscal.

La recaptació d'impostos es pot dividir en grans blocs de tributs, i a més es pot dividir entre els potencials subjectes, que configuren l'estructura del frau: un 2% del frau prové d'assalariats, un 10% d'autònoms, un 17% de Pimes i un 71% de societats. No resulta estrany pensar que les empreses grans defraudin més, ja que tenen més ingressos, però la pressió fiscal, per contra, inverteix l'ordre de la piràmide. Això explica que hi hagi una infradeclaració per part de rendes del capital del 61%, i una sobredeclaració sistemàtica per part de les rendes del treball del 5%.

A Espanya tenim el delicte contra la Hisenda Pública, però què és una norma si no assegura la seva eficàcia? Què fer amb el delinqüent que sistemàticament defrauda a Hisenda? La població normal acostuma a desenvolupar una aversió al risc, que prevé que es salti les regles del joc. El delinqüent fiscal o el gran defraudador, tot i poder ser una persona amb recursos, opera en funció de la seva percepció del risc de ser detectat. I com s'explica que persones ben situades econòmicament siguin capaces de cometre fraus de notables dimensions? Per una banda, opinió personal, és que

l'avarícia humana fora de control no té límits. I per l'altra, que per pocs incentius econòmics les persones no s'arrisquen. Però, en realitat, el que entra en el càlcul del gran defraudador no és el risc de ser sancionat. Si l'estructura del frau obeeix a l'estructura del control invertida, com deia, això obre les oportunitats per cometre frau lliurement.

Què ha succeït a nivell penal a Espanya? A partir de 120.000 euros es considera delictes fiscal; per sota d'aquesta quantitat ens trobem en els paràmetres d'infracció administrativa. El que passa és que ambdues legislacions, la fiscal i l'administrativa, s'entrellacen i si es detecta delictes es trasllada a la jurisdicció penal i el procediment administratiu queda suspès fins a sentència ferma. Tot i això, el que pot passar és que arribi abans la sanció administrativa que la penal per dificultats pròpies del funcionament de la justícia. Però per al delictes fiscal existeix un mecanisme que exonera de tota responsabilitat, que ha estat anomenat "autodenúncia exonerant" per diversos autors de la temàtica. Això significa que un cop una persona ha defraudat X quantitat, si regularitza la situació relativa a la quantitat que si li imputa, el sistema penal acaba la seva acció contra ella. Podem dir que penedir-se de forma activa de no haver pagat una quantitat superior a 120.000 euros a Hisenda eximeix de tota responsabilitat penal, cosa impensable en altres delictes. En definitiva, no és realista vendre una imatge de severitat de la norma penal per reforçar la legalitat vigent. La previsió d'una pena de presó d'entre 1 any i 5 anys és tan sols simbòlica. En conseqüència, el que succeeix és que a Espanya s'instrumentalitza el sistema penal per aconseguir que el delinqüent, el defraudador, pagui la quantitat a Hisenda com més aviat millor. Per tant, el missatge de la sanció no és només ineficaç sinó dissonant amb la voluntat real de l'administració de justícia.

I quan un es troba en aquest estadi de la situació, s'adona que els límits a la millora són les mateixes regles del joc. La pràctica governamental de les amnisties fiscals és la primera a destacar. Retornar la honestedat fiscal de defraudadors és el que les motiva. L'exemple recent és el **Decret-Llei 12/2012**, aprovat per l'actual govern del Partit Popular. En la seva elaboració es preveia que es regularitzés una quantitat d'ingressos molt superior a la que es va aconseguir. Mitjançant la "declaración tributaria especial" s'aplicava una taxa del 10% sobre l'import que es regularitzava. D'aquesta manera, va

estar molt encertada la Sra. **Saénz de Santamaría** quan va “equivocar-se” referint-se als 1.200 milions d’euros que l’amnistia fiscal va aconseguir. Efectivament, el perdó dels defraudadors es veu encarnat en aquestes pràctiques injustes, a què no s’acullen els grans defraudadors i que no aconseguen arribar al volum optimista de les previsions que en fan els governs.

Tot això indica que hi ha quelcom més atractiu fora de les barreres tributàries dels estats. Els paradisos fiscals són la peça clau. L’esperit pirata sobreviu els nostres dies i es tradueix en beneficis fiscals, baixa tributació o tributació zero i opacitat. En aquest sentit, l’elusió fiscal pot ser pràctica de qualsevol persona o empresa. La recerca de l’optimització fiscal i la rendibilitat són del tot legítimes i legals. Ergo, el fet que gairebé la meitat de la riquesa mundial sigui en mans de només un 1% de la població és el mateix que dir que el 99% de la població és en mans d’aquest 1%. Defraudar sense delinquir serà possible mentre les regles del joc siguin injustes.